

Bildkälla: Fotograf Elin Gårdestig

”Skatta-Fatta-Förändra” – Lokala och regionala begripliggöranden av nationell styrning

Exemplet lärprocessen vid ny Socialtjänstlag 2026-2027

Jessica Wide & Sverre Wide

Unikt tillfälle med unikt material!

- Ny SoL gäller från 1 juli 2025
- Statsbidrag för omställningsarbete
- Nationellt upplägg via SKR: skatta → fatta → förändra
- Regionalt genomförande i Dalarna via RSS + kommunerna (delvis tillsammans med Värmland och Gävleborg)
- *Ingen annan forskning om lärprocessen känd (än så länge)!*

Problemformulering

Reformer misslyckas ofta i implementeringen – inte för att intentionerna är oklara, utan för att de måste översättas mellan nivåer och in i befintliga arbetssätt.

Forskningsprojektet handlar inte om att ”granska” kommuner, utan om att förstå *översättningsarbetet* – och göra det synligt och lärbart.

Lärprocessen blir ett slags ”mikroskop” för att få syn på hur reformen faktiskt tar form.

Syften

1. Att undersöka hur RSS och kommuner **begripliggör och översätter** intentionerna i nya lagen i samband med SKR:s lärprocess 2026–2027
2. Att **stödja lärande** genom praktikhära forskarstöd

Frågeställningar

1. Hur begripliggörs nationella styrsignaler lokalt?
2. Hur tolkas/justeras nyckelbegreppen *förebyggande, lättillgänglig, kunskapsbaserad*?
3. Hur varierar kommunernas läges- och behovsanalyser?
4. Hur uppfattas och fungerar lärprocessen – möjligheter/hinder?

Teoretiska perspektiv

1. **Kunskapsstyrning:** för att förstå hur kunskap/begrepp/inramning styr praktik (koppling till EBP-rörelsen).
2. **Översättning av idéer mellan nivåer:** idéer förändras när de rör sig: nationell → regional → lokal.
3. **Fält och handlingsutrymme:** Flera aktörer/professioner med olika mandat (makt) och intressen. Förhandlingar, motstånd och kompromisser är "normalläge".

Metod och material

Delstudie 1: Dokumentanalys av läges- och behovsanalyser

Delstudie 2: Deltagande observation vid lärprocessens möten

Delstudie 3: Kvalitativa intervjuer med deltagare i lärprocessen

Det ni skriver – det ni gör – och det ni menar!

Förväntade resultat

1. **Kartbild över variationer:** hur olika kommuner definierar och prioriterar *förebyggande, lättillgänglig, kunskapsbaserad*
2. **Översättning:** Hur centrala begrepp förändras i lokal implementering
3. **Identifierade framgångsfaktorer och hinder:** i styrning/ledning, regional samordning och kommunalt självstyre

(Inte resultat rörande effekter för brukare i detta skede.)

Nästa steg

- **Informationsbrev** och **samtyckesblankett** för deltagande
- **Delstudie 1:** Insamling av läges- och behovsanalyser
- **Delstudie 2:** Deltagande i uppstartskonferens (6 februari) och lärträff 1 i Karlstad 19–21 maj.
- **Delstudie 3:** Intervjuer – senare skede (urval)
- **Doktorand?** Ansökan om licentiand med fokus på förebyggande insatser till barn, unga och familjer och på mer operativ nivå (resultat i verksamheten)

Kontaktuppgifter

Sverre Wide

Avdelningsledare

Avdelningen för humaniora | Institutionen för kultur och samhälle

Universitetslektor sociologi

Sociologi | Institutionen för kultur och samhälle

Kontakt

✉ swi@du.se

☎ 023-77 80 53

Andra profilsidor

 [Orcid](#)

Jessica Wide

Affilierad forskare

Institutionen för kultur och samhälle

Fil. dr. sociologi

Jag deltar under perioden 2026-2027 i forskningsprojektet *Skatta-Fatta-Förändra: Lokala och regionala begripliggöranden av nationell styrning. Exemplet lärprocessen vid ny socialtjänstlag.*

Projektet finansieras av Hälsa och välfärd i Dalarna och sker i samverkan med RSS.

Kontakt

✉ jmj@du.se

Andra profilsidor

 [Orcid](#)

 [LinkedIn](#)

HÖGSKOLAN
DALARNA